

Ольга Кузьмович, Гр

„ШУХ” – ЯКОГО МИ ЗНАЛИ

Коли всі українці у вільному світі відзначають святково 25-ліття героїської смерти ген. хор. УПА Тараса Чупринки – Романа Шухевича, а особливо всі пластуни, в рядах яких був наш національний герой , –
напевно

,
багато з нашого теперішнього юнацтва не знає, що серед нас

,
пластунів
сеньйорів

,
є ще не один з Його пластових, спортових чи студентських друзів. Для них і досі легендарний Тарас Чупринка – це лише "наш Шух", як називали його в Пласті. З ним вони змагалися на спортивній площі Сокола

-
Батька у Львові чи на лещетарських з'їздах, ходили на виклади у львівській високій технічній школі.

"Наш Шух" – друг щоденних занять – з ясною солом'яною чуприною, тугими м'язами доброго спортсмена і вузькими, часто затисненими устами, які підкреслювали завзяття і незмінну постанову виконати все, що було постановлене.

Дивним випадком саме тепер, у 25-ту річницю смерти Тараса Чупринки – Романа Шухевича, у найвищому пластовому проводі стоїть двоє близьких Його друзів, які напевно в часі всіх урочистих святкувань – панахид, апелів чи академій – очима душі

будуть бачити не символ, не мертвий образ героя, а живу, близьку людину, з якою пов'язані різні моменти життя і гарних чи тяжких переживань...

** *

У маленькій, скромній канцелярії Головної Пластової Булави в Нью-Йорку питаємо голову ГПС, пл. сен. Р. Рогожу, які моменти з цих давніх часів залишилися йому найвиразніше в пам'яті. Після довшої надуми він розповідає:

...Це було зараз після нападу бойовиків ОУН на пошту в Городку Ягайлонським 1932 р., де згинув Юрій Березинський, брат дружини "Шуха". Розуміється, першим із арештованих був він, і його поставили поляки перед наглий суд як учасника нападу. Однак "Шух" мав "алібі" – він грав з нами відбиванку на площі Сокола

Батька саме в часі нападу. Нас п'ятьох: брата "Шуха" Юрка, Романа Р., мого друга Б. Павлюка, Н. Н. і мене арештували й переслухували цілу ніч, випитуючись про цю відбиванку і про "Шуха". Ми всі зізнавали однаково, і це допомогло у звільненні від наглого суду Романа, а ми були без уваги на неприємні переживання в тюрмі дуже щасливі...

...Пригадую одні лещетарські змагання в Брюховичах біля Львова. „Шух” – хоча старший від нас і не дуже добрий у лещетарстві (у порівнянні з водними спортами, де він був першуніом) – зголосився до гінців дружини УСК-у (УСК був у тих часах спортивним клубом українських студентів, відомим з того, що в ньому були члени підпільної військової організації українських націоналістів), щоб допомогти своїм друзям. Я був у гінцях нового клубу "Черник", який заснували колишні пластуни після розв'язання Пласту.

Серед замішання і напруги перед початком змагань я не був якимось свідомий того, що нам двом припало змагатися один проти одного. Аж коли після старту я вибіг з лісу на довгий, але виснажливий підхід, я побачив перед собою таку добре відому силветку, яка завзято працювала кийками, пнучись угору. Заправлений у лещетарстві і в моєму молодечому запалі, я швидко зменшив віддаль між нами. Думки гнались враз із моїми лещетами: „Маю дві можливості, – думав я, – або вдарити його лещетами по лещетах (відомий у тому часі знак "уступися з дороги"), або перебігти поруч

Роздумувати не було коли, і я вже за хвилину стукнув по кінцях лещет "Шуха". Він різко обернувся, і мені мигнуло його червоне від напруги обличчя із затисненими устами – він віддихав важко, але не уступав – в його звичаю не було піддаватися. Але моє молодече завзяття і бажання хвилевої спортової перемоги саме над "Шухом" додало мені ще більше сили, і, діпнявшись горба першим, я потиснув кийками і з голосним "Геяяя..." пустився вниз, залишаючи за собою суперника.

Наш розмовець замовк у своїй розповіді й у своїх думках і закінчив тихо: "Як дивно, що саме на зборах Карпатського Лещетарського Клубу в Нью-Йорку в 1950 році я був тим, хто проголосив трагічну вістку про смерть "Шуха" і закликав присутніх стати струнко... Тоді, як і тепер, наш лещетарський змаг стоїть завжди перед очима..."

ОКА. „Шух” – якого ми знали // Юнак. – Березень 1975. – Ч. 3 (139). – С. 2–3.